

— Але Уляна вже зовсім утратила можливість розуміти людські слова. Очі її розширились, зіниці витягнулись, наче у скаженої кітки. Жах перемінив ціле її лице і відняв у нього людський вид.

— Не можу, не хочу дождити смерти!! — кричала вона несамовито розриваючи ковнір сорочки. — Убийте відразу! Ох, повзе сюди! Він задусить нас... Ай! — заверещала вона нелюдським голосом і, закривши лице руками, впила пальцями у волосся.

Кармелюк на силу положив її на землю. Уляна заголомпила судорожним риданням. Всі понахилялись.

Тимчасом дим справді виповнював собою тісне підземелля.

Страшна його скиба вже висіла на аршин понад землею... Кармелюк почув, що починає дусити ся...

— Щож, прощаймось, батьку! — сказав тихо Андрій, піднімаючись з місця.

— Що? Смерть? Я не хочу вмирати! — закричала Уляна. — Спасіть! Поможіть! Пустіть мене!... Він давить нас!

Ні, ні, тіточко, — сказав раптом Івась, торкаючи в пліч ко Уляну, — його тягне далше... туди.

— Що ти говориш? — крикнув Кармелюк, стискаючи болючо руку хлопчини.

— Я кажу, батьку, що дим тягне ось туди! — Івась махнув вперед рукою.

Очі Кармелюка спалахкотіли шаленою радістю.

— Други! — крикнув він не своїм голосом, — Івась правду каже: дим тягне вперед; значить ся отже, що там є вихід.

Здагад Кармелюка мав повну підставу: Наколиб дим не мав якого небудь виходу з печери, то до того часу він був би вже собою виповнив печеру і видусив би їх всіх своїм страшним покривалом; тимчасом при темному світлі лучини легко можна було переконатись, що головна маса диму плила в глибину земного проходу; сюди-ж в сю печеру заходили лишень віддільні пасма відділяючі ся від головної струї.